

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

23 päivänä helmikuuta 2006 *

Asiassa C-201/04,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Hof van beroep te Antwerpen (Belgia) on esittänyt 27.4.2004 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 5.5.2004, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Belgian valtio

vastaa

Molenbergnatie NV,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. W. A. Timmermans sekä tuomarit J. Makarczyk (esittelevä tuomari) ja R. Silva de Lapuerta,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

julkisasiamies: F. G. Jacobs,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Molenbergnatie NV, edustajinaan advocaat E. Gevers ja advocaat J. Gevers,
- Belgian hallitus, asiamiehenään D. Haven,
- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään X. Lewis ja M. van Beek,

kuultuaan julkisasiamiehen 30.6.2005 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1; jäljempänä tullikoodeksi) niiden säännösten tulkintaa, jotka koskevat tullivelan kantamista.

- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Belgian valtio ja tulliasioitsija Molenbergnatie NV (jäljempänä tulliasioitsija) ja joka koskee tuontitullien ja polkumyyntitullien jälkikantoa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

- 3 Tullikoodeksin VII osaston 3 luku koskee tullivelan kantamista; tullivelka määritellään tullikoodeksin 4 artiklan 9 kohdassa henkilön velvollisuudeksi maksaa sellaiset tuontitullit tai vientitullit, joita sovelletaan yhteisön voimassa olevien säännösten mukaan määritettyihin tavaroihin.
- 4 Kyseisen 3 luvun 1 jakso, jonka otsikkona on ”Tullien määrän kirjaaminen tileihin ja antaminen tiedoksi velalliselle”, sisältää 217–221 artiklan.
- 5 Tullikoodeksin 217 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tulliviranomaisten on laskettava jokainen tullivelasta johtuva tuonti- tai vientitullien määrä, jäljempänä ’tullien määrä’, heti, kun niillä on käytettävissään tarvittavat tiedot, ja kirjattava nämä määrät tilikirjoihin tai muulle vastaavalle tietovälineelle (tileihin kirjaaminen).

Ensimmäistä alakohtaa ei sovelleta, jos:

- a) on otettu käyttöön väliaikainen polkumyynti- tai tasoitustulli;
- b) lain mukaan kannettavien tullien määrä on suurempi kuin sitovan tariffitiedon perusteella määritetty määrä;
- c) komiteamenettelyä noudattaen annettujen säännösten mukaan tulliviranomaisen ei tarvitse kirjata tileihin tiettyä määrää pienempää tullien määrää.

Tulliviranomaiset voivat jättää kirjaamatta tileihin tullien määrän, jota ei 221 artiklan 3 kohdan mukaan voida antaa velalliselle tiedoksi säädetyin määräajan päätyttyä.”

- 6 Kyseisen koodeksin 220 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos tullivelasta johtuvaa tullien määrää ei ole kirjattu tileihin 218 ja 219 artiklan mukaisesti, tai jos se on kirjattu tileihin lain mukaan kannettavaa määrää pienempänä, kannettava tai kannettavaksi jäävä tullien määrä on kirjattava tileihin kahden päivän kuluessa siitä päivästä, jona tulliviranomaiset ovat todenneet tilanteen ja voivat laskea lain mukaan kannettavan tullien määrän sekä osoittaa velallisen (jälkikäteen tapahtuva tileihin kirjaaminen). Tätä määräaika voidaan pidentää 219 artiklan mukaisesti.

2. Lukuun ottamatta 217 artiklan 1 kohdan toisessa ja kolmannessa alakohdassa tarkoitettuja tapauksia tileihin kirjaaminen ei tapahdu jälkikäteen, jos:

- a) alkuperäinen päätös jättää kirjaamatta tullien määrä tileihin tai kirjata se tileihin lain mukaan kannettavaa määrää pienempänä on tehty yleisten määräysten perusteella, jotka on myöhemmin mitätöity oikeudellisella päätöksellä;

- b) lain mukaan kannettavien tullien määrät ovat jääneet kirjaamatta tileihin tulliviranomaisten erehdyksen vuoksi, jota osaltaan vilpittömässä mielessä toiminut ja kaikkia voimassa olevia tulli-ilmoitusta koskevia säännöksiä noudattanut velan maksamisesta vastuussa ollut ei ole voinut kohtuudella havaita;

- c) tulliviranomaisten ei komiteamenettelyä noudattaen annettujen säännösten mukaan tarvitse jälkikäteen kirjata tileihin tiettyä määrää pienempiä tullien määriä.”

7 Tullikoodeksin 221 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tullien määrä on aiheellisella tavalla annettava velalliselle tiedoksi heti, kun se on kirjattu tileihin.

2. Jos kannettava tullien määrä on merkitty tiedoksi tullilmoitukseen, tulliviranomaiset voivat määrätä, ettei sitä tarvitse antaa 1 kohdan mukaisesti tiedoksi, paitsi jos merkitty määrä ei vastaa tulliviranomaisten määrittämää määrää.

Edellisessä alakohdassa tarkoitettua mahdollisuutta käytettäessä tulliviranomaisten suorittaman tavaran luovutuksen katsotaan vastaavan tileihin kirjatun tullien määrän antamista tiedoksi velalliselle, sanotun kuitenkin rajoittamatta 218 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan soveltamista.

3. Tiedoksianto ei voida toimittaa velalliselle enää, kun kolmen vuoden määräaika on kulunut siitä päivästä, jona tullivelka on syntynyt. Jos tulliviranomaiset eivät kuitenkaan ole voineet tarkasti määrittää lain mukaan kannettavaa tullien määrää sellaisen tapahtuman vuoksi, joka voi johtaa rikosoikeudenkäyntiin, tiedoksianto toimitetaan kolmen vuoden määräajan päätyttyä, jos voimassa olevat säännökset sen sallivat.”

8 Tullikoodeksin VII osaston 4 luvun otsikkona on ”Tullivelan lakkaaminen”. Siinä on kaksi artiklaa, joista 233 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tullivelka lakkaa, sanotun kuitenkin rajoittamatta sellaisten voimassa olevien säännösten soveltamista, jotka koskevat tullivelan vanhentumisaikaa ja tämän velan kantamista jättämistä velallisen lain mukaan todetun maksukyvyttömyyden vuoksi:

a) kun tullien koko määrä maksetaan;

- b) kun tullien koko määrä peruutetaan;

- c) kun tullien maksamisvelvollisuuden sisältävään tullimenettelyyn ilmoitettujen tavaroiden osalta:

— tulli-ilmoitus mitätöidään 66 artiklan mukaisesti,

— tavarat takavarikoidaan ennen niiden luovutusta ja julistetaan samanaikaisesti tai myöhemmin valtiolle menetetyiksi, ne hävitetään tulliviranomaisten määräyksestä, ne hävitetään tai luovutetaan valtiolle 182 artiklan mukaisesti, ne tuhoutuvat taikka menetetään lopullisesti niiden luonteesta johtuvan syyn, ennalta-arvaamattoman tapahtuman tai ylivoimaisen esteen vuoksi;

- d) kun tavarat, joiden osalta syntyy 202 artiklan mukaisesti tullivelka, takavarikoidaan niitä säännösten vastaisesti tuotaessa ja julistetaan samanaikaisesti tai myöhemmin valtiolle menetetyiksi.

Takavarikoitaessa tavarat ja julistettaessa ne valtiolle menetetyiksi ei tullivelkaa kuitenkaan pidetä tullirikoksia koskevan rikoslainsäädännön kannalta lakanneena, jos jäsenvaltion rikoslainsäädännössä säädetään, että seuraamukset määrätään tullien perusteella tai että tullivelan olemassaolo on peruste rikosoikeudenkäynnin aloittamiselle.”

- 9 Tullikoodeksia on sen 253 artiklan toisen kohdan mukaisesti sovellettu 1.1.1994 lähtien.
- 10 Ennen kyseisen koodeksin voimaantuloa tätä asiaa säänneltiin tuonti- tai vientitullien maksamisvelvoitteen sisältävään tullimenettelyyn ilmoitetuista tavaroista velalliselta kantamatta jääneiden tuonti- tai vientitullien kantamisesta jälkitullauksin 24 päivänä heinäkuuta 1979 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1697/79 (EYVL L 197, s. 1), joka oli tullut voimaan 1.7.1980, ja tullivelkaan perustuvien tuonti- tai vientitullien määrien kirjaamisesta tileihin ja niiden maksamisen edellytyksistä 14 päivänä kesäkuuta 1989 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 1854/89 (EYVL L 186, s. 1), jota sovellettiin 1.7.1990 lähtien tileihin kirjattuihin tullien määriin.
- 11 Asetuksen N:o 1697/79 2 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”1. Jos toimivaltaiset viranomaiset toteavat, että tuonti- tai vientitullien maksamisvelvoitteen sisältävään tullimenettelyyn ilmoitetusta tavarasta lain mukaan kannettavat tuonti- tai vientitullit ovat kokonaan tai osittain jääneet kantamatta velalliselta, viranomaisten on aloitettava menettely kantamatta jääneiden tullien kantamiseksi.

Tätä menettelyä ei kuitenkaan voida aloittaa enää sen jälkeen, kun kolmen vuoden määräaika on kulunut siitä päivästä, jona velalliselta alun perin kannettava määrä on kirjattu tileihin tai, jos sitä ei ole kirjattu tileihin, siitä päivästä, jona kyseisiä tavaroita koskeva tullivelka on syntynyt.

2. Edellä 1 kohdan mukainen menettely pannaan vireille ilmoittamalla asianomaiselle se tuontitullin tai vientitullin määrä, jonka hän on velkaa.”

- 12 Asetuksen N:o 1854/89 1 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaan ”tileihin kirjaamisella” tarkoitetaan

”tulliviranomaisen tilikirjoihin tai muulle vastaavalle tietovälineelle suorittamaa tullivelasta johtuvan tuonti- tai vientitullien määrän kirjaamista”.

- 13 Saman asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Tulliviranomaiset laskevat tullivelasta aiheutuvien tuonti- tai vientitullien määrän — jäljempänä tullin määrä — heti, kun niillä on käytettävissään tarvittavat tiedot, ja kirjaavat määrän tileihin.”

- 14 Asetuksen N:o 1854/89 5 artiklassa säädettiin seuraavaa:

”Jos tullivelasta johtuvaa tullin määrää ei ole kirjattu tileihin 3 ja 4 artiklan mukaisesti tai jos se on kirjattu tileihin lain mukaan kannettavaa määrää pienempänä, kannettava tai kannettavaksi jäävä tullien määrä on kirjattava tileihin kahden päivän kuluessa siitä päivästä, jona tulliviranomaiset ovat todenneet

tilanteen ja voivat laskea lain mukaan kannettavan määrän sekä osoittaa henkilön, jonka maksettavana kyseinen määrä on. Tätä määräaikaa voidaan pidentää 4 artiklan mukaisesti.”

15 Kyseisen asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa säädettiin seuraavaa:

”Tullien määrä on aiheellisella tavalla annettava velalliselle tiedoksi heti, kun se on kirjattu tileihin.”

16 Tullikoodeksia on muutettu muun muassa 16.11.2000 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 2700/2000 (EYVL L 311, s. 17).

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

17 Tulliasioitsija teki 9.4.1992 ja 23.6.1994 välisenä aikana toisen yhtiön nimissä ja lukuun tulli-ilmoituksia videokasettien tuonnista Macaosta Hongkongin kautta Belgiaan.

18 Tämä tuonti oli tullitonta kehitysmaista peräisin oleviin tavaroihin sovellettavan yleisen tullietuusjärjestelmän nojalla.

- 19 Macaossa suoritetun tutkimuksen seurauksena alkuperäkomitea, josta säädettiin tavaran alkuperän käsitteen yhteisestä määritelmästä 27 päivänä kesäkuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 802/68 (EYVL L 148, s. 1) 12 artiklassa, päätti olla soveltamatta kyseisiin tavaroihin etuustullia sillä perusteella, että tavarat olivat todellisuudessa peräisin Kiinasta ja että niistä oli näin ollen kannettava kolmansiin maihin sovellettavaa tuontitullia sekä polkumyyntitullia. Komitean päätös annettiin jäsenvaltioille tiedoksi 10.8.1994.
- 20 Tulli- ja valmisteverohallinnon Antwerpenin tarkastusyksikkö ilmoitti 27.2.1995 päivätyllä kirjatulla kirjeellä tulliasioitsijalle kyseisestä tutkimuksesta ja antoi tälle tiedoksi maksettavina olleiden tuontitullien ja polkumyyntitullien määrät.
- 21 Belgian hallituksen mukaan kyseisten tullien määrät kirjattiin tileihin 7.3.1995.
- 22 Alueellinen tulli- ja valmisteverohallinto (jäljempänä hallinto) ilmoitti 29.9.1995 päivätyllä kirjeellä tulliasioitsijalle näiden samojen tullien jälkikannosta tullikoodeksin 220 artiklan 1 kohdan mukaisesti.
- 23 Hallinto, jolle tulliasioitsija teki oikaisuvaatimuksen, pysyi kannassaan ja nosti tulliasioitsijaa vastaan kanteen 3.7.2000. Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen (Antwerpenin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin) julisti 22.4.2002 antamallaan tuomiolla hallinnon esittämän vaatimuksen perusteettomaksi ja katsoi tämän kantaneen sääntöjenvastaisesti kyseessä olleet tullit jälkitullauksin. Kyseinen tuomioistuin katsoi erityisesti, että tullikoodeksin 221 artiklan 3 kohdassa säädetty kolmen vuoden preklusiivinen määräaika oli päättynyt, kun 9.4.1992 syntyneestä velasta maksettavina olleiden tullien määrä oli annettu tulliasioitsijalle tiedoksi. Hallinto valitti tästä tuomiosta.

Tässä tilanteessa Hof van beroep te Antwerpen (Antwerpenin muutoksenhakutuomioistuin) on päättänyt lykätä asian ratkaisua ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Sovelletaanko — — tullikoodeksin — — 217–232 artiklaa — kysymyksessä ovat VII osaston (”Tullivelka”) 3 luvun (”Tullivelan kantaminen”) säännökset; kyseinen 3 luku koostuu 1 jaksosta (”Tullien määrän kirjaaminen tileihin ja antaminen tiedoksi velalliselle” — 217–221 artikla) ja 2 jaksosta (”Tullien maksamisen määräaika ja yksityiskohtaiset säännöt” — 222–232 artikla) — sellaisen tullivelan kantamiseen, joka on syntynyt ennen 1.1.1994 mutta jonka kantamiseen ei ole ryhdytty tai kantaminen ei ole alkanut ennen 1.1.1994?

- 2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko — — tullikoodeksin 221 artiklassa säädetyn tiedoksi antamisen aina tapahduttava tullien määrän tileihin kirjaamisen jälkeen, tai toisin sanoin, onko tullien määrän kirjaamisen tileihin aina tapahduttava ennen — — tullikoodeksin 221 artiklassa säädettyä tiedoksi antamista?

- 3) Johtaako tullien määrän tiedoksianto velalliselle myöhässä eli — — tullikoodeksin 221 artiklan 3 kohdan alkuperäisessä versiossa (joka oli voimassa ennen sen korvaamista (19.12.2000 lähtien) yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 muuttamisesta 16 päivänä marraskuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2700/2000 (EYVL L 311, s. 17) 1 artiklan 17 kohdalla) säädetyn kolmen vuoden määräajan päättymisen jälkeen, vaikka tulliviranomaiset pystyivät tosiasiassa vahvistamaan lain mukaan kannettavien tullien oikean määrän tässä kolmen vuoden määräajassa, siihen, että kyseistä tullivelkaa ei voida enää kantaa, tai seuraako siitä, että kyseinen tullivelka lakkaa, tai johtaako se johonkin muuhun oikeusseuraamukseen?

- 4) Onko jäsenvaltioiden määrättävä siitä tavasta, jolla — — tullikoodeksin 221 artiklassa säädetty tullien määrän tiedoksianto velalliselle on toimitettava?

Jos edellä olevaan kysymykseen vastataan myöntävästi, voiko jäsenvaltio, joka on laiminlyönyt määrätä siitä, miten — — tullikoodeksin 221 artiklassa säädetty tullien määrän tiedoksianto velalliselle on toimitettava, väittää, että mikä tahansa asiakirja, jossa tullien määrä mainitaan ja joka (tileihin kirjaamisen jälkeen) saatetaan velallisen tietoon, voidaan katsoa — — tullikoodeksin 221 artiklassa säädetyksi tullien määrän tiedoksiannoksi velalliselle, vaikka edellä mainitussa asiakirjassa ei millään tavoin viitata — — tullikoodeksin 221 artiklaan tai mainita, että se koskee tullien määrän tiedoksiantoa velalliselle?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen ja kolmas kysymys

- 25 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellä tullikoodeksin 217–232 artiklan säännösten ajallista soveltamista; nämä säännökset sisältyvät kyseisen koodeksin VII osaston 3 lukuun ja koskevat tullivelan kantamista, ja tätä tullikoodeksia on sen 253 artiklan toisen kohdan mukaan sovellettu 1.1.1994 lähtien.
- 26 Kyseinen tuomioistuin pyytää kolmannella kysymyksellä yhteisöjen tuomioistuinta täsmentämään ne seuraukset, jotka aiheutuvat tullikoodeksin 221 artiklan 3 kohdassa säädetyn määräajan noudattamatta jättämisestä.

- 27 Aluksi on täsmennettävä ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen perusteluista, että kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 47 kohdassa, ensimmäinen kysymys koskee ensisijaisesti tullikoodeksin 221 artiklaa, vaikka sen sanamuodossa viitataan kokonaisuutena saman koodeksin 217–232 artiklaan, koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuimien kysyy erityisesti, sovelletaanko kyseistä 221 artiklaa sellaiseen ennen 1.1.1994 syntyneeseen tullivelkaan, jonka kantamiseen on ryhdytty tämän ajankohdan jälkeen ja ennen asetuksen N:o 2700/2000 voimaantuloa.
- 28 Kun siis otetaan huomioon ensimmäisen ja kolmannen kysymyksen välinen yhteys tullikoodeksin 221 artiklan vaikutusten tarkastelussa, jota nämä kysymykset edellyttävät, näitä kysymyksiä on syytä käsitellä yhdessä.
- 29 Belgian hallitus katsoo ensimmäisestä kysymyksestä, että siinä mainitut artiklat sisältävät vain aineellisia säännöksiä ja että niitä ei näin ollen voida soveltaa tullivelkoihin, jotka ovat syntyneet ennen 1.1.1994.
- 30 Euroopan yhteisöjen komissio ja tulliasioitsija katsovat yhdistetyissä asioissa 212/80–217/80, Salumi ym., 12.11.1981 annetun tuomion (Kok. 1981, s. 2735, 9 kohta) perusteella, että kyseisiä artikloja, jotka sisältävät sekä aineellisia säännöksiä että menettelysäännöksiä, ei voida niiden ajallisten vaikutusten osalta tarkastella erikseen, koska ne muodostavat jakamattoman kokonaisuuden. Komission ja tulliasioitsijan tekemät päätelmät kuitenkin poikkeavat toisistaan. Komissio katsoo, että sellaisen ennen 1.1.1994 syntyneen tullivelan, jonka kantamiseen on ryhdytty vasta tämän ajankohdan jälkeen, jälkikantoon on sovellettava ainoastaan asetuksen N:o 1697/79 säännöksiä. Tulliasioitsija puolestaan väittää, että tällaisen velan kantamiseen on sovellettava tullikoodeksin 217–232 artiklaa.

- 31 On palautettava mieleen, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan menettelysääntöjä katsotaan yleensä voitavan soveltaa kaikkiin niiden voimaantulohetkellä vireillä oleviin asioihin, toisin kuin aineellisia sääntöjä, joiden ei tavallisesti tulkita lähtökohtaisesti koskevan ennen niiden voimaantuloa syntyneitä tilanteita (ks. erityisesti em. yhdistetyt asiat *Salumi ym.*, tuomion 9 kohta; yhdistetyt asiat C-121/91 ja C-122/91, *CT Control (Rotterdam)* ja *JCT Benelux v. komissio*, tuomio 6.7.1993, Kok. 1993, s. I-3873, 22 kohta; asia C-61/98, *De Haan*, tuomio 7.9.1999, Kok. 1999, s. I-5003, 13 kohta ja asia C-251/00, *Ilumitronica*, tuomio 14.11.2002, Kok. 2002, s. I-10433, 29 kohta).
- 32 Poikkeuksena tästä tulkintasäännöstä yhteisöjen tuomioistuin katsoi edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa *Salumi ym.* antamansa tuomion 11 kohdassa, että asetus N:o 1697/79, jolla pyrittiin antamaan kokonaissääätely tullien jälkikannosta, sisälsi sekä menettelysääntöksiä että aineellisia sääntöksiä, jotka muodostivat sellaisen jakamattoman kokonaisuuden, jonka joitakin sääntöksiä ei voitu niiden ajallisen vaikutuksen osalta tarkastella erikseen. Kuten julkisasiamies korostaa ratkaisuehdotuksensa 42–46 kohdassa, tällaista poikkeusta perusteltiin aikaisempien kansallisten järjestelmien korvaamisella uudella yhteisön järjestelmällä, jonka tavoitteena oli päästä siihen, että käyttöön otettua yhteisön tullilainsäädäntöä sovellettaisiin johdonmukaisesti ja yhtenäisesti.
- 33 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa on todettava, että koska esitetty kysymys koskee yksinomaan tullikoodeksin ajallista soveltamista, tullikoodeksin, jonka tarkoituksena on toistaa yhteisön aikaisempi tullilainsäädäntö, erityisesti aikaisemmin voimassa olleet asetukset N:o 1697/79 ja N:o 1854/89, muuttamalla sitä tietyiltä osin, edellä mainittua tämän tuomion 31 kohdassa esitetystä tulkintaperiaatteesta tehtyä poikkeusta ei voida soveltaa.
- 34 Aineelliset säännökset ja menettelysäännökset on siis erotettava toisistaan. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on näin ollen tukeuduttava niiden tullivelkojen perusteena olevien pääasian tosiseikkojen osalta, jotka tapahtuivat

ennen tullikoodeksin voimaantulopäivää, yhtäältä tätä päivää edeltävään lainsäädäntöön sisältyneisiin aineellisiin säännöksiin ja toisaalta tullikoodeksiin sisältyviin menettelysäännöksiin (ks. vastaavasti em. asia De Haan, tuomion 14 kohta ja asia C-156/00, Alankomaat v. komissio, tuomio 13.3.2003, Kok. 2003, s. I-2527, 35 ja 36 kohta).

- 35 Koska ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämä kysymys koskee ensisijaisesti tullikoodeksin 221 artiklaa, tässä vaiheessa on syytä lausua siitä, ovatko kyseiseen artiklaan sisältyvät säännökset luonteeltaan aineellisia säännöksiä vai menettelysäännöksiä.
- 36 On varmaa, että kyseisen artiklan 1 ja 2 kohtaan sisältyvät säännökset ovat luonteeltaan pelkästään menettelyllisiä.
- 37 Kyseisen 221 artiklan 3 kohtaan sisältyvän säännöksen ulottuvuudesta ja siis sen luonteesta on todettava, että säännös on ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kolmannen kysymyksen nimenomaisena kohteena. Tämä tuomioistuin tiedustelee näin ollen sen vaikutuksia, että tullien määrä annettiin velalliselle tiedoksi myöhässä eli kyseisen säännöksen mukaisen kolmen vuoden määräajan päättymisen jälkeen; tämä säännös on olennaisilta osiltaan samanlainen kuin se, joka sisältyi asetuksen N:o 1697/79 2 artiklan 1 kohtaan (ks. vastaavasti em. asia Alankomaat v. komissio, tuomion 6 kohta).
- 38 Tämän osalta Belgian hallitus, tulliasioitsija ja komissio väittävät, että tullien määrän tiedoksianto velalliselle kolmen vuoden määräajan päätyttyä — sovellettiinpa tullikoodeksia tai aikaisemmin voimassa olleita säädöksiä — tekee tullivelan kantamisen mahdottomaksi. Niiden mukaan tämä ei kuitenkaan voi johtaa velan lakkaamiseen.

- 39 On kiistatonta, että kun tullikoodeksin 221 artiklan 3 kohdassa säädetään kolmen vuoden määräajasta, jossa tulliviranomaisten on annettava tullivelan määrä velalliselle tiedoksi, tämän määräajan päätyminen on esteenä tulliviranomaisten oikeudelle kantaa kyseinen velka, paitsi jos tulliviranomaiset eivät ole voineet tarkasti määrittää lain mukaan kannettavaa tullien määrää sellaisen tapahtuman vuoksi, joka voi johtaa rikosoikeudenkäyntiin. Kyseisen 221 artiklan 3 kohdassa säädetään kuitenkin myös itse tullivelasta ja näin ollen sen vanhentumisesta.
- 40 Lisäksi tullikoodeksin 233 artiklassa täsmennetään, että tämän artiklan a–d alakohdassa luetellut tullivelan lakkaamisen eri perusteet eivät rajoita erityisesti sellaisten säännösten soveltamista, jotka koskevat tullivelan vanhentumista (ks. vastaavasti asia C-112/01, SPKR, tuomio 14.11.2002, Kok. 2002, s. I-10655, 30 ja 31 kohta).
- 41 Näin ollen on katsottava, että koska tullikoodeksin 221 artiklan 3 kohdassa säädetyn määräajan päätyttyä velka on vanhentunut ja siis lakannut, kyseisen 221 artiklan 3 kohdan säännös on aineellinen säännös.
- 42 Edellä esitetystä seuraa, että ensimmäiseen ja kolmanteen kysymykseen on vastattava seuraavasti:
- Ennen 1.1.1994 syntyneen tullivelan kantamiseen, joka on pantu täytäntöön tämän ajankohdan jälkeen, on sovellettava ainoastaan niitä menettelysääntöksiä, jotka sisältyvät tullikoodeksin 217–232 artiklaan.

- Tullikoodeksin 221 artiklan 3 kohdassa säädetyn määräajan päätyttyä tullivelan kantamista koskeva menettely on vanhentunut, jollei tässä samassa artiklassa säädetystä poikkeuksesta muuta johdu, mikä merkitsee itse velan vanhentumista ja siis sen lakkaamista. Kun tämä sääntö otetaan huomioon, 221 artiklan 3 kohtaa on pidettävä, toisin kuin saman artiklan 1 ja 2 kohtaa, aineellisena säännöksenä, eikä sitä näin ollen voida soveltaa ennen 1.1.1994 syntyneen tullivelan kantamiseen. Kun tullivelka on syntynyt ennen 1.1.1994, siihen voidaan soveltaa ainoastaan tänä ajankohtana voimassa olleita vanhentumissäännöksiä, vaikka velan kantamismenettely olisikin aloitettu 1.1.1994 jälkeen.

Toinen kysymys

- 43 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään, että mikäli tullikoodeksin 221 artiklaa voidaan soveltaa, voiko kyseisen artiklan 1 kohdassa säädetty tullien määrän tiedoksianto velalliselle tapahtua ennen itse "tileihin kirjaamista".
- 44 On korostettava, että tullikoodeksiin on olennaisilta osiltaan otettu asetuksen N:o 1854/89 säännökset tuonti- tai vientitullien laskemisesta, joka käynnistää menettelyn tullivelan kantamiseksi, säännökset tileihin kirjaamisen käsitteen määrittelemisestä sekä säännökset vaatimuksesta antaa tullien määrä tiedoksi aiheellisella tavalla heti, kun tämä määrä on kirjattu tileihin.
- 45 Belgian hallituksen mukaan tähän toiseen kysymykseen ei ole tarpeen vastata, kun otetaan huomioon se, ettei tullikoodeksia voida soveltaa. Komissio katsoo asetuksen

N:o 1697/79 osalta, että kyseisen määrän kirjaaminen tilikirjoihin ei ole ennakoedellytys velan kantamisen menettelyn aloittamiselle. Tulliasioitsija puolestaan katsoo, että tullien määrän tiedoksiannon on aina tapahduttava tileihin kirjaamisen jälkeen.

⁴⁶ Tullikoodeksin 221 artiklan 1 kohdan sanamuodosta — joka on täysin selvä, kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 68 kohdassa — seuraa, että tileihin kirjaamisen, jossa tulliviranomaiset kirjaavat tullien määrän tilikirjoihin tai muulle vastaavalle tietovälineelle, on välttämättä tapahduttava ennen kuin tuonti- tai vientitullien määrä annetaan velalliselle tiedoksi.

⁴⁷ Tällaista tullien määrän tileihin kirjaamisen ja tiedoksiannon kronologiaa, joka sisältyy tullikoodeksin VII osaston 3 luvun 1 jakson otsikkoonkin ”Tullien määrän kirjaaminen tileihin ja antaminen tiedoksi velalliselle”, on noudatettava sen uhalla, että velallisia kohdellaan eri tavalla ja että haitataan lisäksi tulliliiton yhdenmukaista toimintaa. Tätä samaa lähestymistapaa noudatettiin asetuksessa N:o 1854/89, jonka johdanto-osan neljännessä perustelukappaleessa todettiin, että on vahvistettava ”määräajat, joissa tileihin kirjatut tuonti- tai vientitullien määrät on maksettava”.

⁴⁸ Tällainen ratkaisu ei ole mitenkään vastoin komission mainitsemaa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä, jonka mukaan se, että tulliviranomainen ei noudata määräaikoja, jotka on asetettu tullien määrän kirjaamiselle tilikirjoihin, ei ole jälkitullauksen esteenä, koska tileihin kirjaamiselle säädettyjen määräaikojen noudattamatta jättäminen voi johtaa vain siihen, että kyseessä olevan jäsenvaltion on maksettava viivästyskorkoa yhteisöjen omien varojen käyttöön asettamisen yhtey-

dessä (ks. vastaavasti mm. asia C-370/96, Covita, tuomio 26.11.1998, Kok. 1998, s. I-7711, 36 ja 37 kohta ja em. asia De Haan, tuomion 34 kohta). Näissä tuomioissa nimittäin lausutaan vain tileihin kirjaamisen myöhästymisen vaikutuksista, ja ne koskevat yksinomaan jäsenvaltioiden ja yhteisön välisiä suhteita.

- 49 Toiseen kysymykseen on näin ollen vastattava siten, että tullikoodeksin 221 artiklan 1 kohdan mukaan tuonti- tai vientitullien määrä on kirjattava tileihin ennen kuin se annetaan velalliselle tiedoksi.

Neljäs kysymys

- 50 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee tällä kysymyksellä sitä, onko jäsenvaltioiden määrättävä siitä tavasta, jolla tullien määrä on tullikoodeksin 221 artiklan mukaan annettava tullivelalliselle tiedoksi.
- 51 Belgian hallitus ja komissio väittävät, että jäsenvaltiot eivät ole velvollisia säätämään kansallisessa lainsäädännössään tavasta, jolla tullivelka on annettava tiedoksi. Tulliasioitsijan mukaan jäsenvaltioiden on määrättävä tästä tavasta, ja jos ne eivät ole näin tehneet, ainoastaan sellaista asiakirjaa, jossa viitataan täysin selvästi tullikoodeksin 221 artiklaan, voidaan pitää kyseisessä artiklassa tarkoitettuna tiedoksiantona.
- 52 Esitettyyn kysymykseen vastaamiseksi on palautettava mieleen, että niiden yhteisön perustana olevien yleisten periaatteiden mukaan, jotka säätelevät yhteisön ja

jäsenvaltioiden välisiä suhteita, jäsenvaltioiden on EY 10 artiklan nojalla varmistettava yhteisön säännösten ja määräysten täytäntöönpano alueellaan. Mikäli yhteisön oikeus ja sen yleiset periaatteet eivät sisällä tähän tarkoitukseen soveltuvia yhteisiä sääntöjä, kansalliset viranomaiset noudattavat näitä säännöksiä ja määräyksiä täytäntöön pannaan kansallisen oikeuden menettelytapaa koskevia ja aineellisia säännöksiä (ks. mm. asia C-285/93, Dominikanerinnen-Kloster Altenhohenau, tuomio 23.11.1995, Kok. 1995, s. I-4069, 26 kohta ja asia C-495/00, Azienda Agricola Giorgio, Giovanni e Luciano Visentin ym., tuomio 25.3.2004, Kok. 2004, s. I-2993, 39 kohta).

- 53 Koska yhteisön tullilainsäädännössä ei ole säännöksiä käsitteen ”aiheellisella tavalla” sisällöstä ja koska siinä ei myöskään ole mitään säännöksiä toimivallan myöntämisestä muille tahoille kuin jäsenvaltioille ja niiden viranomaisille kyseisen tavan määrittämiseksi, on katsottava, että tästä tavasta on määrättävä jäsenvaltioiden sisäisessä oikeusjärjestyksessä. Mikäli jäsenvaltiot eivät ole antaneet erityisiä menettelysäännöksiä, valtion toimivaltaisten viranomaisten on varmistettava sellainen tiedoksianto, jonka avulla tullivelallinen voi tuntee tarkasti oikeutensa.
- 54 Edellä esitetyn perusteella neljänteen kysymykseen on vastattava siten, että jäsenvaltiot eivät ole velvollisia antamaan erityisiä menettelysäännöksiä tavasta, jolla tuonti- tai vientitullien määrä on annettava velalliselle tiedoksi, kunhan kyseiseen tiedoksiintoon voidaan soveltaa sellaisia yleisesti sovellettavia kansallisia menettelysäännöksiä, joilla velalliselle voidaan taata asianmukaiset tiedot ja joiden avulla velallinen voi puolustaa oikeuksiaan tietoisena kaikista asiaan vaikuttavista seikoista.

Oikeudenkäyntikulut

- 55 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä

vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) **Ennen 1.1.1994 syntyneen tullivelan kantamiseen, joka on pantu täytäntöön tämän ajankohdan jälkeen, on sovellettava ainoastaan niitä menettelysäännöksiä, jotka sisältyvät yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 217–232 artiklaan.**

- 2) **Asetuksen N:o 2913/92 221 artiklan 1 kohdan mukaan tuonti- tai vientitullien määrä on kirjattava tileihin ennen kuin se annetaan velalliselle tiedoksi.**

- 3) **Asetuksen N:o 2913/92 221 artiklan 3 kohdassa säädetyn määräajan päätyttyä tullivelan kantamista koskeva menettely on vanhentunut, jollei tässä samassa artiklassa säädetystä poikkeuksesta muuta johdu, mikä merkitsee itse velan vanhentumista ja siis sen lakkaamista. Kun tämä sääntö otetaan huomioon, 221 artiklan 3 kohtaa on pidettävä, toisin kuin saman artiklan 1 ja 2 kohtaa, aineellisena säännöksenä, eikä sitä näin ollen voida soveltaa ennen 1.1.1994 syntyneen tullivelan kantamiseen. Kun tullivelka on syntynyt ennen 1.1.1994, siihen voidaan soveltaa ainoastaan tänä ajankohtana voimassa olleita vanhentumissäännöksiä, vaikka velan kantamisenmenettely olisikin aloitettu 1.1.1994 jälkeen.**

- 4) **Jäsenvaltiot eivät ole velvollisia antamaan erityisiä menettelysäännöksiä tavasta, jolla tuonti- tai vientitullien määrä on annettava velalliselle tiedoksi, kunhan kyseiseen tiedoksiantoon voidaan soveltaa sellaisia yleisesti sovellettavia kansallisia menettelysäännöksiä, joilla velalliselle voidaan taata asianmukaiset tiedot ja joiden avulla velallinen voi puolustaa oikeuksiaan tietoisena kaikista asiaan vaikuttavista seikoista.**

Allekirjoitukset